

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی (پرديس)

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی شیوع اختلالات قامت در دانش آموزان دختر مقطع

دبیرستان شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

نگارش:

پریا آسمند

اساتید راهنما:

دکتر سعید صادقیه اهری

دکتر شکوفه بنایی

اساتید مشاور:

دکتر عباس نقی زاده باقی

دکتر محمد علی جعفری زارع

اسفند ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: پ/پ/۰۶

تقدیم به

ماحصل آموخته هایم را تقدیم می کنم به آنان که مهر آسمانی شان آرام بخش آلام زمینی ام است

به استوارترین تکیه گاهم،دستان پرمهر پدرم

به سبزترین نگاه زندگیم،چشمان سبز مادرم

که هرچه آموختم در مکتب عشق شما آموختم و هرچه بکوشم قطره ای از دریای بی کران مهربانیتان را سپاس

نتوانم بگویم.

امروز هستی ام به امید شماست و فردا کلید باغ بهشتم رضای شما

ره آوردی گران سنگ تر از این ارزان نداشتم تا به خاک پایتان نثار کنم،باشد که حاصل تلاشم نسیم گونه غبار

خستگیاتان را بزداید.

بوسه بر دستان پرمهرتان

سپاسگزاری

از اساتید راهنمای گرامی ام جناب آقای دکتر سعید صادقیه اهری و سرکار خانم دکتر شکوفه بنایی و همچنین

اساتید مشاور عزیزم جناب آقای دکتر عباس نقی زاده باقی و جناب آقای دکتر محمدعلی جعفری زارع

بسیار سپاسگذارم چرا که بدون راهنماییهای ایشان تامین این پایان نامه بسیار مشکل مینمود.

همچنین از جناب آقای منصور صاحب (معاون تربیت بدنی و سلامت اداره کل آموزش و پرورش استان

اردبیل) و سرکار خانم سیده خدیجه پرنده (کارشناس مسئول تربیت بدنی اداره کل آموزش و پرورش استان

اردبیل) به دلیل یاریها و راهنماییهای بی چشمداشت ایشان که بسیاری از سختیها را برایم آسانتر نمودند،

قدردانی می کنم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده

فصل اول مقدمه

۳	۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق
۷	۱-۲- اهداف پژوهش
۷	۱-۲-۱- هدف کلی
۷	۱-۲-۲- اهداف اختصاصی
۹	۱-۳- سوالات مطالعه
۱۰	۱-۴- هدف کاربردی
۱۰	۱-۵- تعریف واژه‌ها

فصل دوم بررسی متون

۱۴	۲-۱- مبانی نظری
۱۴	۲-۱-۱- اختلالات پاسچرال ستون فقرات در صفحه ساژیتال
۱۶	۲-۱-۱-۱- کیفیت
۱۸	۲-۱-۱-۲- لوردوز
۲۲	۲-۱-۱-۳- پشت صاف
۲۴	۲-۱-۱-۴- RELAXED POSTURE

- ۲-۱-۲-۲- اختلالات پاسچرال ستون فقرات در صفحه کرونال/فرونرال..... ۲۶
- ۲-۱-۲-۱- پارامترهای مورد استفاده در تشخیص و تعیین اسکولیوز..... ۲۷
- ۲-۱-۲-۲- جهت اسکولیوز..... ۲۷
- ۲-۱-۲-۳- مکان اسکولیوز..... ۳۰
- ۲-۱-۲-۴- زاویه اسکولیوز..... ۳۰
- ۲-۱-۲-۵- چرخش در مهره‌های کمری..... ۳۰
- ۲-۱-۲-۶- عدم بالانس ساختاری از نظر پارامترهای آنترپومتریکی..... ۳۱
- ۲-۱-۲-۷- عدم بالانس عملکردی در دستگاه اسکلتی عضلانی..... ۳۱
- ۲-۱-۲-۸- نشانه‌های بصری ثانویه..... ۳۲
- ۲-۱-۲-۹- مشکلات عملکرد حرکتی..... ۳۳
- ۲-۱-۲-۱۰- طبقه بندی اسکولیوز به عنوان ساختاری یا عملکردی..... ۳۳
- ۲-۱-۴- افتادگی شانه..... ۳۶
- ۲-۱-۹- سر به جلو..... ۳۷
- ۲-۱-۸- زانوی پرانتزی..... ۳۸
- ۲-۱-۹- زانوی ضربدری..... ۳۹
- ۲-۱-۱۰- کف پای صاف..... ۳۹
- ۲-۱-۱۰- شست کج پا..... ۴۰
- ۲-۲- بررسی متون..... ۴۲

فصل سوم روش کار و مواد

- ۳-۱- نوع پژوهش ۴۷
- ۳-۲- جمعیت مورد مطالعه ۴۷
- ۳-۳- نمونه برداری و روش نمونه‌گیری و گردآوری اطلاعات ۴۷
- ۳-۴- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری ۴۹
- ۳-۵- معیارهای ورود به مطالعه ۵۰
- ۳-۶- معیار خروج از مطالعه ۵۰
- ۳-۷- ملاحظات اخلاقی ۵۰
- ۳-۸- جدول متغیرهای مطالعه ۵۱

فصل چهارم نتایج

فصل پنجم بحث

- ۵-۱- بحث ۸۲
- ۵-۲- محدودیت‌های مطالعه ۸۹
- ۵-۳- نتیجه‌گیری ۹۰
- ۵-۴- پیشنهادات ۹۱

منابع

فهرست جداول

جدول ۱-۴- میانگین و انحراف استاندارد قد دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم به تفکیک پایه درسی.....	۵۶
جدول ۲-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم به تفکیک پایه درسی.....	۵۷
جدول ۳-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم به تفکیک پایه درسی.....	۵۸
جدول ۴-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه سر به جلو در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۱
جدول ۵-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه افتادگی شانه در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۲
جدول ۶-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پشت کج در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۳
جدول پ-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پشت گرد در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۴
جدول ۸-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه گودی کمر در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۵
جدول ۹-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه کمر صاف در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم.....	۷۶

- جدول ۱۰-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه زانوی ضربداری در دانش
آموزان دختر مقطع متوسطه دوره دوم..... ۷۷
- جدول ۱۱-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه زانوی پرانتزی در دانش آموزان
دختر مقطع متوسطه دوره دوم..... ۷۸
- جدول ۱۲-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه پای صاف در دانش آموزان
دختر مقطع متوسطه دوره دوم..... ۷۹
- جدول ۱۳-۴- فراوانی درجات شاخص توده بدن و عارضه شست کج در دانش آموزان
دختر مقطع متوسطه دوره دوم..... ۸۰

فهرست شکل‌ها

- شکل ۲-۱: تکامل انحنای ۱۵
.....کمری
- شکل ۲-۲: جذب شوک در امتداد ۱۵
.....کمر
- شکل ۲-۳: تراز کردن مرکز گرائش قفسه سینه روی سطح ۱۶
.....اتکا
- شکل ۲-۴: ۱۸
.....کیفوز
- شکل ۲-۵: ۲۱
.....لوردوز
- شکل ۲-۶: عضلاتی که تیلت لگنی قدامی را ایجاد ۲۲
.....می‌کنند
- شکل ۲-۷: ۲۴
.....صاف
- شکل ۲-۸: وضعیت دیسک‌های بین مهره‌ای مهره‌های کمری تحتانی و لوردوز لومبار ۲۴
.....
- شکل ۲-۹: دیسک‌های بین مهره‌ای در کمر ۲۴
.....صاف
- شکل ۲-۱۰: Relaxed posture ۲۵
.....

- شکل ۲-۱۱: مکانیسم شایع ابتلا به Relaxed ۲۶ posture.....
- شکل ۲-۱۲: مشخصه‌های اسکولیوز نوع-C به ۳۰ چپ.....
- شکل ۲-۱۳: اسکولیوز نوع-S (توراسیک) راست، لومبار ۳۰ چپ).....
- شکل ۲-۱۴: ۱ نشانه‌های مشخصه اسکولیوز نوع- ۳۱ S.....
- شکل ۲-۱۵: حرکت چرخشی مهره‌ها در ستون فقرات ناحیه ۳۳ توراسیک.....
- شکل ۲-۱۶: بر آمدگی نامتقارن در بخش فوقانی پشت در هنگام خم شدن به ۳۴ جلو.....
- شکل ۲-۱۷: اسکولیوز ۳۷ ساختاری.....
- شکل ۴-۱- نمودار فراوانی پایه درسی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۵۵ دوم.....
- شکل ۴-۲- وضعیت شاخص توده بدن دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۵۹ دوم.....
- شکل ۴-۳- فراوانی عارضه سر به جلو در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۰ دوم.....
- شکل ۴-۴- فراوانی افتادگی شانه در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۱ دوم.....

دوم.....

شکل ۵-۴- فراوانی گودی کمر در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۲

دوم.....

شکل ۶-۴- فراوانی عارضه پشت گرد در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۳

دوم.....

شکل ۷-۴- فراوانی عارضه کمر صاف در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۴

دوم.....

شکل ۸-۴- فراوانی عارضه پشت کج در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۵

دوم.....

شکل ۹-۴- فراوانی عارضه زانوی پرانتری در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۶

دوم.....

شکل ۱۰-۴- فراوانی عارضه زانوی ضربدیری در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۷

دوم.....

شکل ۱۱-۴- فراوانی عارضه کف پای صاف در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۸

دوم.....

شکل ۱۲-۴- فراوانی عارضه شست کج در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۶۹

دوم.....

شکل ۱۳-۴- رتبه بندی اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ۷۰

دوم.....

فهرست علائم اختصاری

BMI: Body Mass Index

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

بررسی شیوع اختلالات قامت در دانش آموزان دختر مقطع دبیرستان شهر اردبیل در

سال ۱۳۹۸

چکیده

مقدمه: برخورداری از نیروی انسانی سالم زیربنای رشد و توسعه هر جامعه ای می باشد. بنابراین اطلاع از وضعیت جسمانی دانش آموزان و ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع ناهنجاری های احتمالی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

هدف: بررسی شیوع اختلالات قامت در دانش آموزان دختر مقطع دبیرستان شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸

روش کار و مواد: درمجموع ۳۸۴ دانش آموز دختر شاغل به تحصیل در مقاطع دبیرستان شهر اردبیل در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ به روش نمونه گیری خوشه ای وارد این مطالعه شد. برای تشخیص اختلالات قامتی از ابزارهای خط شاقول، صفحه شطرنجی، جعبه آینه ای و پرسشنامه خصوصیات فردی استفاده شد. داده ها در محیط نرم افزار SPSS نسخه 25 تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: اختلالات قامتی به ترتیب فراوانی شامل شانه نامتقارن $۵۱/۶\%$ ، سر به جلو $۳۲/۳\%$ ، کمر گود $۲۵/۵\%$ ، پشت گرد ۲۴% ، زانوی پرانتری $۱۰/۲\%$ ، پشت کج $۹/۹\%$ ، کف پای صاف $۸/۳\%$ ، شست کج $۷/۳\%$ ، زانوی ضربدری $۳/۶\%$ ، و کمر صاف $۳/۱\%$ بود. بین وضعیت شاخص توده بدنی دانش آموزان با هیچ یک از اختلالات قامتی، ارتباط معناداری وجود نداشت ($P > ۰/۰۵$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بیشترین درصد ابتلا به اختلالات قامتی در دانش آموزان دختر مقطع دبیرستان در شهر اردبیل مربوط به عارضه شانه نامتقارن و کمترین درصد مربوط به عارضه کمر صاف بود. سایر اختلالات قامتی بعد از شانه نامتقارن به ترتیب مربوط به سر به جلو، کمر گود، پشت گرد، زانوی پرانتری، پشت کج، کف پای صاف، شست کج، و زانوی ضربدری بودند. ارتباطی بین شاخص توده بدن دانش آموزان با اختلالات قامتی مشاهده نشد.

کلمات کلیدی: اختلالات قامتی، دختران، مقطع دبیرستان.